

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
OŚRODEK INFORMACJI

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
693 - 46 - 92, 625 - 76 - 23

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89

INTERNET

<http://www.cbos.pl>

E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/101/2002

SPOŁECZNY WIZERUNEK PREMIERA LESZKA MILLERA

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, CZERWIEC 2002

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

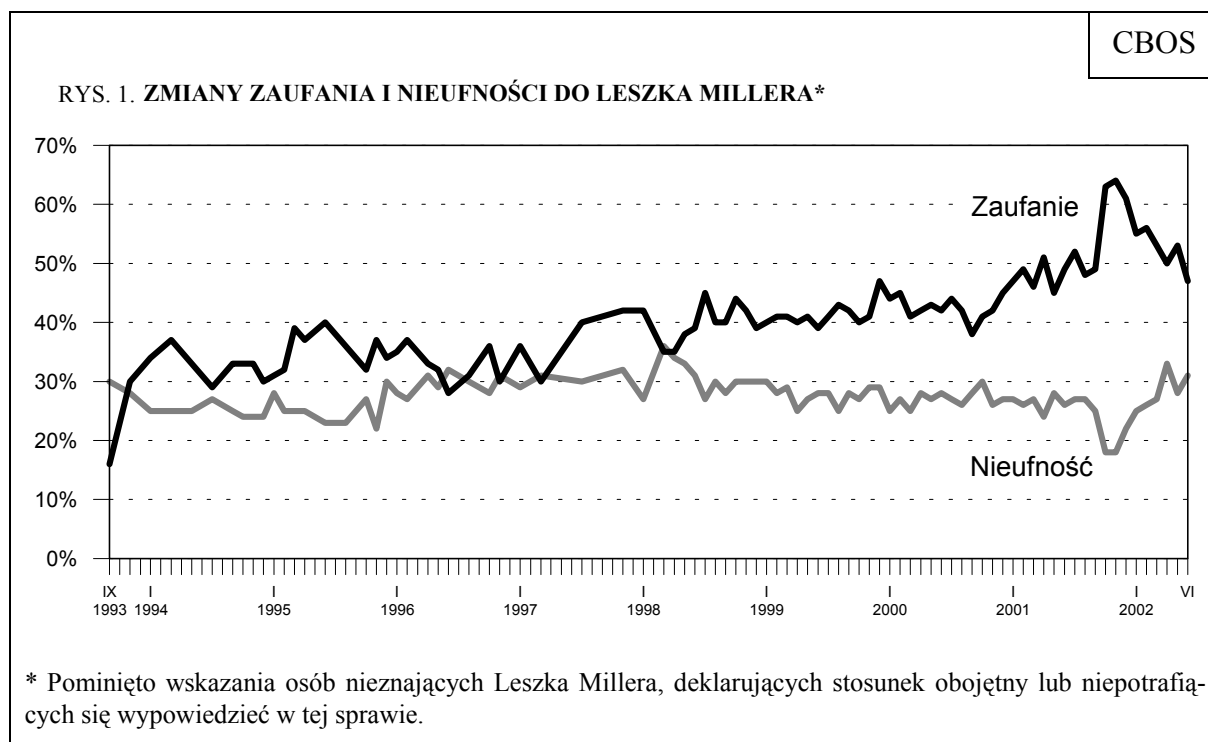
Niemal każdy nowy rząd i nowy premier po objęciu władzy ma wśród obywateli dobre notowania i obdarzany jest kredytem zaufania. O tym okresie zwykło się mówić, że jest to tzw. miesiąc miodowy rządu. Już od wielu lat w początkach kadencji nowo urzędującego premiera, lecz już po skończeniu owego „miodowego miesiąca”, gdy publiczność miała już okazję obserwować pierwsze posunięcia Rady Ministrów i wyrobić sobie opinię o jej prezesie, próbujemy określić, jak postrzegany jest szef rządu i jaką opinię mają o nim Polacy. W majowym sondażu¹ zapytaliśmy ankietowanych o postrzeganie Leszka Millera na stanowisku premiera.

LESZEK MILLER - POLITYK I PREMIER

Leszek Miller jest na naszej scenie politycznej postacią wyjątkową. Wśród czynnych polityków należy on do tych, którzy mają najdłuższy staż i największe doświadczenie polityczne. W latach osiemdziesiątych był sekretarzem i członkiem Biura Politycznego, w roku 1989 jako sekretarz KC PZPR uczestniczył w przygotowaniach i obradach Okrągłego Stołu. W następnych latach był członkiem założycielem i sekretarzem generalnym SdRP, a następnie wiceprzewodniczącym i przewodniczącym tej partii. Jednocześnie pełnił wiele funkcji państwowych: w kolejnych rządach był ministrem pracy i polityki socjalnej, szefem Urzędu Rady Ministrów, ministrem spraw wewnętrznych i administracji. W latach 1994-1997 przewodniczył Komitetowi Społeczno-Politycznemu Rady Ministrów.

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (144) przeprowadzono w dniach 10-13 maja 2002 roku na liczącej 1047 osób reprezentatywnej próbie losowo-adresowej dorosłej ludności Polski.

Z racji stażu politycznego Leszka Millera już od wielu lat śledzimy zmiany w społecznym zaufaniu do tego polityka. Generalnie niemal w całym okresie 1993-2001 Leszek Miller zyskiwał na zaufaniu. Sięgając do pierwszych notowań - z końca 1993 roku - można zauważyć, że deklarowane zaufanie do tego polityka z zupełnie niskiego pułapu, nieprzekraczającego 20%, wzrosło do nieco powyżej 30% i utrzymywało się na tym poziomie w zasadzie do 1997 roku. Kolejny skokowy wzrost zaufania do Leszka Millera odnotowaliśmy, kiedy był przewodniczącym najsilniejszej partii opozycyjnej podczas sprawowania władzy przez koalicję AWS-UW. Pod koniec kadencji rządu Jerzego Buzka, przy utrzymującym się wyjątkowym krytycyzmie wobec rządzącej wówczas ekipy, zaufanie do lidera opozycyjnego SLD sięgnęło niemal 50%. Kolejny wzrost popularności przyniosło Leszkowi Millerowi zwycięstwo SLD w wyborach i niedługo potem objęcie przez niego funkcji premiera. Zaufaniem darzyło go wówczas dwie trzecie ankietowanych. Od stycznia br. dość systematycznie obniża się odsetek osób ufających Leszkowi Millerowi, niemniej jednak ciągle należy on do ekskluzywnego grona polityków cieszących się obecnie największym zaufaniem społecznym².

² Zob. komunikat CBOS „Zaufanie do polityków w maju”, maj 2002.

WIZERUNEK PREMIERA LESZKA MILLERA

Spółeczny portret premiera zbudowaliśmy korzystając z zestawu 11 par przeciwstawnych stwierdzeń opisujących jego cechy fizyczne, walory intelektualne, cechy temperamentalne, umiejętności komunikacyjne oraz zdolności przywódcze. Zadaniem respondentów było wskazanie spośród nich tych, które ich zdaniem najlepiej charakteryzują Leszka Millera. Ankietowani dysponowali ponadto możliwością zakwestionowania adekwatności cech opisanych w każdej z par stwierdzeń do charakterystyki premiera. We wszystkich przypadkach odsetek tego rodzaju wskazań był nie większy niż 5%.

		CBOS
Z każdej pary stwierdzeń proszę wskazać to, które Pana(i) zdaniem, najlepiej charakteryzuje Leszka Millera		
Jest inteligentny	72%	
Nie wyróżnia się inteligencją	21%	
Jest przystojny, ma dobrą prezencję	63%	
Nie jest przystojny, źle się prezentuje	23%	
Jest kompetentny, zna się na tym, co robi	62%	
Jest niekompetentny, nie ma odpowiedniej wiedzy i umiejętności	22%	
Jest energiczny, dynamiczny	55%	
Jest zbyt powolny, za mało dynamiczny	31%	
Budzi szacunek	53%	
Nie budzi szacunku	32%	
Jest konsekwentny, stanowczy w osiąganiu swoich celów	49%	
Nie potrafi dokończyć tego, co zaczął, wszystko rozlaży mu się w rękach	34%	
Umie stawić czoło najważniejszym problemom, nie boi się trudnych decyzji	48%	
Uchyła się od rozwiązywania najważniejszych problemów, nie potrafi podejmować trudnych decyzji	33%	
Mówi konkretnie, w sposób odpowiedzialny	42%	
Mówi niejasno, unika konkretów	48%	
Jest szczery, prostolinijny	41%	
Jest fałszywy, przebiegły	35%	
Rozumie problemy zwykłych ludzi, troszczy się o ich los	38%	
Nie obchodzi go los zwykłych ludzi	44%	
Jest prawdziwym mężem stanu - w tym, co robi, kieruje się przede wszystkim interesem kraju	31%	
Jest przede wszystkim graczem politycznym - dba głównie o interesy swoje i swojej partii	55%	

Odpowiedzi uszeregowano według malejącego odsetka wskazań pozytywnych. Pominięto odpowiedzi „ani taki, ani taki” i „trudno powiedzieć”

Cechą najbardziej powszechnie przypisywaną premierowi jest inteligencja. O tym, że Leszek Miller jest osobą inteligentną, przekonanych jest blisko trzy czwarte badanych. Zdecydowana większość jest też zgodna, iż ma on dobrą prezencję i posiada odpowiednie kompetencje do sprawowania urzędu premiera. W tych trzech kwestiach ankietowani są stosunkowo najbardziej zgodni.

Więcej kontrowersji budzą takie kwestie, jak: dynamizm działań premiera, konsekwencja i stanowczość w osiąganiu celów, zdolność podejmowania trudnych decyzji, a także to, czy jego osoba budzi szacunek. W tych wymiarach cechy pozytywne przypisuje premierowi mniej więcej co drugi badany, natomiast prawie co trzeci jest odmiennego zdania - zarzuca Leszkowi Millerowi nadmierną powolność, brak konsekwencji i uchylanie się od podejmowania trudnych decyzji. Dla co trzeciego respondenta premier jest też osobą, która nie budzi szacunku. Niejednoznacznie oceniana jest również szczerść obecnego szefa rządu, ponad dwie piąte ankietowanych uznaje go za osobą szczerą i prostolinijną, natomiast ponad jedna trzecia uważa, że jest przebiegły i fałszywy.

W większym stopniu krytycznie niż przychylnie postrzegane są zdolności komunikacyjne Leszka Millera. Blisko połowa badanych uważa, że sposób komunikowania się premiera ze społeczeństwem jest niejasny i pozbawiony konkretów, a tylko ponad dwie piąte jest zdania, iż jego wypowiedzi cechują konkrety i odpowiedzialność za słowo. W opinii ankietowanych niekorzystnie wypada również ocena wrażliwości społecznej Leszka Millera - przeważa wśród nich pogląd, że nie rozumie on problemów zwykłych ludzi i nie bardzo go obchodzi ich los. Jednak zdecydowanie najgorzej postrzegany jest polityczny wymiar działalności publicznej urzędującego premiera. Wśród respondentów wyraźnie dominuje przekonanie, że Leszek Miller jest przede wszystkim wytrawnym graczem politycznym, który w swej działalności publicznej na pierwszym miejscu stawia interesy własne oraz interesy własnej partii; w mniejszości są ci, którzy uważają, iż w swych działaniach kieruje się on przede wszystkim dobrem kraju.

NAJBARDZIEJ CHARAKTERYSTYCZNE CECHY PREMIERA

Badani wskazywali też najbardziej charakterystyczne cechy Leszka Millera, czyli te cechy opisu, które uważają za najważniejsze dla jego portretu. Wskazania te okazały się bardzo zróżnicowane i niejednorodne, a czasami nawet sprzeczne. Podobnie jak sama charakterystyka ujawniają one w dużej mierze ambiwalentny stosunek Polaków do osoby obecnego premiera.

	CBOS
Które ze wskazanych przez Pana(ią) cech uważa Pan(i) za najważniejsze dla charakterystyki Leszka Millera? Proszę wskazać nie więcej niż trzy takie cechy	
Jest inteligentny	37%
Jest przede wszystkim graczem politycznym - dba głównie o interesy swoje i swojej partii	25%
Nie obchodzi go los zwykłych ludzi	20%
Mówi niejasno, unika konkretów	17%
Mówi konkretnie, w sposób odpowiedzialny	17%
Jest energiczny, dynamiczny	16%
Jest kompetentny, zna się na tym, co robi	16%
Jest konsekwentny, stanowczy w osiąganiu swoich celów	15%
Umie stawić czoło najważniejszym problemom, nie boi się trudnych decyzji	13%
Budzi szacunek	12%
Jest przystojny, ma dobrą prezencję	11%
Nie potrafi dokończyć tego, co zaczął, wszystko rozłązi mu się w rękach	11%
Jest fałszywy, przebiegły	9%
Rozumie problemy zwykłych ludzi, troszczy się o ich los	8%
Jest zbyt powolny, za mało dynamiczny	7%
Uchyła się od rozwiązywania najważniejszych problemów, nie potrafi podejmować trudnych decyzji	7%
Jest szczery, prostolinijny	6%
Jest prawdziwym mężem stanu - w tym, co robi, kieruje się przede wszystkim interesem kraju	6%
Nie budzi szacunku	5%
Jest niekompetentny, nie ma odpowiedniej wiedzy i umiejętności	4%
Nie wyróżnia się inteligencją	3%
Nie jest przystojny, źle się prezentuje	2%
Trudno powiedzieć	5%

Najwięcej osób za najważniejszą cechę Leszka Millera uznało jego inteligencję (37%). Drugą cechą najczęściej wskazywaną przez respondentów (25%) jest to, że - według tej grupy oceniających - premier Miller jest wytrawnym graczem politycznym, który w swej działalności publicznej bardziej kieruje się własnymi interesami, a także interesami partii i środowiska, z którego się wywodzi, niż interesem kraju. Jedna piąta ankietowanych (20%) za najbardziej charakterystyczny rys postaci premiera uznała brak wrażliwości społecznej - to, że - według oceniających - mało obchodzi go los zwykłych ludzi.

W następnej kolejności jako najbardziej znaczące dla charakterystyki premiera badani wskazali zdolności komunikacyjne - co interesujące - równie często oceniane negatywnie jak i pozytywnie. Tyle samo osób za cechę wyróżniającą Leszka Millera uznało unikanie konkretów i niejasność wypowiedzi, co ich klarowność oraz odpowiedzialność za słowo.

Kolejne cechy uznawane przez ankietowanych za istotne dla wizerunku premiera Millera odnoszą się do jego stylu działania - po 16% wskazało na jego energię i sprawność działania, a także kompetencję i znajomość materii, którą się zajmuje. Dalsze 15% badanych uznało, że jest on konsekwentny i stanowczy w osiąganiu swych celów. Co ósmy respondent (13%) stwierdził, że premier Miller nie boi się trudnych decyzji i umie stawić czoło najważniejszym problemom. Kolejne wskazywane cechy odwołują się do jego wizerunku jako osoby: zdaniem 12% ankietowanych dla odbioru premiera Millera ważne jest to, że jego osoba budzi szacunek, a także to, iż ma dobrą prezencję (11%). Co dziewiąty badany (11%) za cechę charakterystyczną obecnego premiera uznał brak konsekwencji w działaniu - to, że nie potrafi on dokończyć tego, co zaczął.

SPOŁECZNO-DEMOGRAFICZNE ZRÓŻNICOWANIA W POSTRZEGANIU PREMIERA MILLERA

Oceny poszczególnych cech wizerunku premiera Millera posłużyły nam do skonstruowania ogólnej skali akceptacji i dezaprobaty jego osoby³. Wyniki uzyskane na tej

³ Skala została utworzona przez zsumowanie wskazań na poszczególne cechy opisu. Wskazanie negatywnej cechy wartościowane było jako -1, brak opinii jako 0, wybór pozytywnej cechy jako +1. Wartości skali zawierały się w przedziale od -11 (minimalna wartość oznaczająca, że respondent dokonał wyboru samych negatywnych cech obrazu) do +11 (maksymalna wartość oznaczająca wybór samych pozytywnych cech).

skali oraz średnia ocen (+1,79) potwierdzają, że choć Leszek Miller jest odbierany pozytywnie przez wielu Polaków, dla znacznego odsetka badanych jest postacią kontrowersyjną i ocenianą dość krytycznie. Ogólnie rzecz biorąc ponad połowa ankietowanych (56%) w większym stopniu pozytywnie niż negatywnie jest nastawiona do jego osoby (dodatnie cechy opisu przeważają nad ujemnymi); niespełna dwie piąte respondentów (39%) postrzega premiera Millera raczej w niekorzystnym świetle - w jego wizerunku dominują cechy negatywne, a sami respondenci zaliczają się do tych, którzy raczej krytycznie niż życzliwie przyglądają się jego działalności.

		CBOS
<i>Oceny na skali aprobaty-dezaprobaty (w przedziałach od -11 do +11)</i>		
Silna aprobata (od +6 do +11)		34%
Umiarkowana aprobata (od +1 do +5)		22%
Ocena neutralna (0)		5%
Umiarkowana dezaprobaty (od -5 do -1)		23%
Silna dezaprobaty (od -11 do -6)		16%
Średnia		1,79
Odchylenie standardowe		6,42

Leszek Miller wyraźnie bardziej pozytywnie odbierany jest przez mężczyzn niż przez kobiety. Lepiej niż inni postrzegają go badani w wieku od 55 do 64 lat, a także mieszkańcy dużych miast (100-500 tys. ludności). Jeśli chodzi o wykształcenie, to w korzystniejszym świetle postrzegają premiera osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym i średnim. W grupach społeczno-zawodowych lepsze zdanie o premierze mają rolnicy oraz robotnicy niewykwalifikowani. Także status materialny wpływa na postrzeganie premiera - wyraźnie lepiej oceniają go respondenci zadowoleni z własnej sytuacji materialnej.

Tabela 1

Ocena według skali aprobaty-dezaprobaty (w przedziałach od -11 do +11)	Ocena własnych warunków materialnych		
	złe	średnie	dobrze
	w procentach		
Silna dezaprobata (od -11 do -6)	21	14	11
Umiarkowana dezaprobata (od -5 do -1)	22	24	22
Ocena neutralna (0)	7	4	4
Umiarkowana aprobata (od +1 do +5)	22	23	20
Silna aprobata (od +6 do +11)	27	35	43
Średnia	0,73	1,98	3,19
Odchylenie standardowe	6,43	6,36	6,28

Z kolei relatywnie najmniej korzystnie premier wypada w ocenie najmłodszych respondentów (w wieku od 18 do 24 lat), mieszkańców największych aglomeracji, osób z wykształceniem podstawowym. Wśród grup społeczno-zawodowych najbardziej krytycznie postrzegają Leszka Millera uczniowie i studenci. Wyraźnie niższą średnią niż w innych grupach uzyskał on także wśród przedstawicieli kadry kierowniczej, robotników wykwalifikowanych oraz osób bezrobotnych.

PORTRET PODWÓJNY - POLITYCZNE ZRÓŻNICOWANIA W POSTRZEGANIU PREMIERA LESZKA MILLERA

Jest zrozumiałe, że osoba premiera jest postrzegana nieodłącznie od gabinetu, którego pracą kieruje. W mniejszym lub większym stopniu premier jest utożsamiany z całą polityką rządu. Stąd też z jednej strony poparcie dla rządu, a z drugiej niezadowolenie i krytycyzm wobec niego znajdują odzwierciedlenie w korzystnym lub niekorzystnym wizerunku osoby szefa rządu. Wśród zwolenników rządu aż 86% aprobuje osobę premiera, natomiast wśród przeciwników raczej słabszą niż silniejszą aprobatę wyraża 37%, a 59% krytycznie ustosunkowuje się do jego osoby.

Tabela 2

Ocena według skali aprobaty-dezaprobaty (w przedziałach od -11 do +11)	Stosunek do rządu		
	zwolennicy	obojętni	przeciwnicy
	w procentach		
Silna dezaprobata (od -11 do -6)	3	18	27
Umiarkowana dezaprobata (od -5 do -1)	9	29	32
Ocena neutralna (0)	2	6	4
Umiarkowana aprobata (od +1 do +5)	25	21	21
Silna aprobata (od +6 do +11)	61	26	16
Średnia	6,13	0,53	-1,16
Odchylenie standardowe	4,88	6,18	5,93

Czynnikiem silnie warunkującym ocenę premiera są także poglądy polityczne badanych. O ile wśród deklarujących poglądy lewicowe osoba premiera spotyka się z wyraźną i stosunkowo jednoznaczną aprobatą (ponad połowa wystawiła premierowi oceny w granicach od +6 do +11 punktów), o tyle wśród osób o prawicowej orientacji równie korzystną opinię o premierze ma tylko niespełna co piąty, a ponad połowa częściej dostrzega negatywne niż pozytywne cechy premiera.

Tabela 3

Ocena według skali aprobaty-dezaprobaty (w przedziałach od -11 do +11)	Deklarowane poglądy polityczne		
	lewicowe	centrowe	prawicowe
	w procentach		
Silna dezaprobata (od -11 do -6)	7	17	21
Umiarkowana dezaprobata (od -5 do -1)	13	27	32
Ocena neutralna (0)	2	1	7
Umiarkowana aprobata (od +1 do +5)	25	21	21
Silna aprobata (od +6 do +11)	54	34	19
Średnia	4,79	1,57	-0,36
Odchylenie standardowe	5,73	6,48	6,01

Zarówno zwolennicy, jak i przeciwnicy rządu (choć ci pierwsi wyraźnie bardziej zdecydowanie) nie odmawiają Leszkowi Millerowi energii w działaniu, inteligencji, dobrej prezencji, a także - choć już mniej jednoznacznie - kompetencji. Poza tymi cechami portret Leszka Millera stworzony przez zwolenników rządu jest zasadniczo odmienny od wizerunku rysującego się w wypowiedziach przeciwników rządu.

Tabela 4

Z każdej pary stwierdzeń proszę wskazać to, które, Pana(i) zdaniem, najlepiej charakteryzuje Leszka Millera	Stosunek do rządu		
	zwolennicy	obojętni	przeciwnicy
	w procentach		
Jest inteligentny	88	68	64
Nie wyróżnia się inteligencją	10	25	29
Jest kompetentny, zna się na tym, co robi	89	55	48
Jest niekompetentny, nie ma odpowiedniej wiedzy i umiejętności	5	24	36
Budzi szacunek	81	47	35
Nie budzi szacunku	12	36	50
Jest przystojny, ma dobrą prezencję	79	59	56
Nie jest przystojny, źle się prezentuje	12	27	30
Jest konsekwentny, stanowczy w osiąganiu swoich celów	79	38	35
Nie potrafi dokończyć tego, co zaczął, wszystko rozłazi mu się w rękach	13	38	53
Umie stawić czoło najważniejszym problemom, nie boi się trudnych decyzji	74	39	36
Uchyła się od rozwiązywania najważniejszych problemów, nie potrafi podejmować trudnych decyzji	16	37	49
Rozumie problemy zwykłych ludzi, troszczy się o ich los	66	30	20
Nie obchodzi go los zwykłych ludzi	20	49	69
Jest energiczny, dynamiczny	66	45	60
Jest zbyt powolny, za mało dynamiczny	25	37	31
Mówi konkretnie, w sposób odpowiedzialny	66	33	31
Mówi niejasno, unika konkretów	30	53	63
Jest szczery, prostolinijny	65	37	25
Jest fałszywy, przebiegły	16	34	58
Jest prawdziwym mężem stanu - w tym, co robi, kieruje się przede wszystkim interesem kraju	54	23	18
Jest przede wszystkim graczem politycznym - dba głównie o interesy swoje i swojej partii	34	61	73
<i>Odpowiedzi uszeregowano według malejącego odsetka wskazań pozytywnych. Pominęto odpowiedzi „ani taki, ani taki” i „trudno powiedzieć”</i>			

Według osób popierających obecny rząd Leszek Miller jest (według częstości wskazań): osobą budzącą szacunek, konsekwentną w działaniu, podejmującą i umiejącą rozwiązać najtrudniejsze i najważniejsze problemy, przed którymi stoi nasz kraj. Zdaniem tej grupy respondentów, obecny premier rozumie problemy zwykłych ludzi i pochyla się nad ich losem. Według zwolenników jego gabinetu, premier Miller jest komunikatywny, jego wypowiedzi są konkretne i odpowiedzialne, jest także szczery i prostolinijny. Ponad połowa zwolenników rządu uważa, że Leszek Miller jest prawdziwym mężem stanu, a w tym, co robi, kieruje się przede wszystkim interesem kraju (przeciwne zdania jest 34% zwolenników rządu).

Przeciwnicy rządu uważają z kolei, że obecny premier jest graczem politycznym, politykiem, który swe działania bardziej podporządkowuje interesom własnej partii i swoim własnym niż interesom kraju. (Uważa tak również większość badanych, którzy określają swój stosunek do rządu jako obojętny.) Zdecydowana większość przeciwników rządu (a także połowa obojętnych) ocenia, że premiera nie obchodzi los zwykłych ludzi. Przeciwnicy rządu negatywnie oceniają także jego umiejętność komunikowania się ze społeczeństwem - uważają, że wypowiedzi premiera Millera są niejasne i pozbawione konkretów. Ponad połowa niechętnych rządowi sądzi ponadto, że obecny premier w swych działaniach jest niekonsekwentny. Wśród przeciwników rządu zdecydowanie przeważają też opinie, że Leszek Miller jest fałszywy i przebiegły, a jako polityk nie budzi szacunku.

Podobnie zróżnicowany jest wizerunek Leszka Millera - z jednej strony wśród potencjalnych wyborców rządzącej koalicji (w tym szczególnie sympatyków jego macierzystej partii), a z drugiej - wśród zadeklarowanych sympatyków ugrupowań opozycyjnych.

Zwolennicy **SLD** niemal powszechnie cenią premiera Millera za inteligencję i kompetencje. W opinii ogromnej większości potencjalnych wyborców SLD Leszek Miller ma dobrą prezencję i jest osobą budzącą szacunek. Według nich odznacza się on również tak istotnymi cechami dla sprawowania urzędu premiera, jak: konsekwencja i stanowczość w osiąganiu celów oraz zdolność podejmowania trudnych decyzji. Nieco słabiej w opinii zwolenników SLD wypadają dynamizm działań, umiejętności komunikacyjne premiera, jego szczerłość oraz wrażliwość społeczna. Niemniej jednak i w tych aspektach zdecydowana

większość sympatyków SLD (ponad dwie trzecie) wystawia Leszkowi Millerowi pozytywną ocenę. Stosunkowo najrzadziej zwolennicy SLD podzielają opinię, że jest on mężem stanu i w swych działaniach ma na względzie przede wszystkim dobro kraju (58%).

Pozytywne opinie o premierze przeważają także wśród sympatyków współrządzącego **PSL**, choć na ogół są one podzielane mniej powszechnie niż w elektoracie SLD. Największe różnice zdań między zwolennikami obu ugrupowań dotyczą przypisywanej Leszkowi Millerowi wrażliwości społecznej. Inaczej niż wśród sympatyków SLD opinie elektoratu PSL są w tej kwestii dokładnie podzielone - ponad dwie piąte uważa, że premiera cechuje duża wrażliwość na problemy obywateli, i tyle samo jest zdania, iż nie obchodzi go los zwykłych ludzi. Zwolennicy PSL wyraźnie rzadziej niż elektorat SLD skłonni są również przypisywać premierowi takie cechy, jak: konsekwencja i stanowczość oraz umiejętność podejmowania trudnych decyzji, choć i w tym wypadku zdecydowana większość (około dwóch trzecich) nie odmawia premierowi tych przymiotów.

Zdecydowanie bardziej negatywny wizerunek premiera mają zwolennicy ugrupowań opozycyjnych: Samoobrony, Platformy Obywatelskiej, a zwłaszcza Prawa i Sprawiedliwości.

Elektorat **Samoobrony**, który spośród sympatyków ugrupowań opozycyjnych⁴ relatywnie lepiej postrzega osobę premiera Millera, najbardziej docenia jego inteligencję. Zdecydowana większość spośród potencjalnych wyborców Samoobrony dobrze ocenia również kompetencje premiera, jego prezencję i energię w działaniu. Wśród sympatyków tej partii podzielone są natomiast opinie o tym, czy Leszek Miller jest osobą godną szacunku. Rozbieżne są także opinie na temat konsekwencji działania - podobny odsetek badanych twierdzi, iż premier jest człowiekiem konsekwentnym i stanowczym w osiąganiu celów, co ma odmienne zdanie na ten temat. W pozostałych kwestiach wśród zwolenników Samoobrony dominują oceny krytyczne. Podobnie jak ogół badanych i zwolennicy innych ugrupowań elektorat Samoobrony najbardziej krytycznie ocenia motywacje polityczne Leszka Millera oraz jego wrażliwość społeczną.

⁴ Średnie ocen na skali aprobaty-dezaprobaty wyniosły odpowiednio: w elektoracie Samoobrony +0,64 punktu; w elektoracie PO +0,45 punktu; w elektoracie PiS -1,12 punktu.

Tabela 5

Z każdej pary stwierdzeń proszę wskazać to, które, Pana(i) zdaniem, najlepiej charakteryzuje Leszka Millera	Potencjalne elektoraty partii politycznych				
	SLD	PSL	Samo- obrona	PO	PiS
	w procentach				
Jest kompetentny, zna się na tym, co robi	90	85	66	60	43
Jest niekompetentny, nie ma odpowiedniej wiedzy i umiejętności	4	11	26	26	41
Jest inteligentny	89	92	85	77	71
Nie wyróżnia się inteligencją	9	2	13	18	26
Budzi szacunek	81	73	45	55	39
Nie budzi szacunku	10	19	48	37	46
Jest konsekwentny, stanowczy w osiąganiu swoich celów	79	62	49	55	34
Nie potrafi dokończyć tego, co zaczął, wszystko rozłązi mu się w rękach	13	20	42	39	50
Umie stawić czoło najważniejszym problemom, nie boi się trudnych decyzji	79	65	31	39	36
Uchyła się od rozwiązywania najważniejszych problemów, nie potrafi podejmować trudnych decyzji	12	22	51	39	53
Jest przystojny, ma dobrą prezencję	78	68	63	65	67
Nie jest przystojny, źle się prezentuje	10	23	29	24	24
Mówi konkretnie, w sposób odpowiedzialny	68	64	42	32	30
Mówi niejasno, unika konkretów	28	30	53	62	63
Jest szczery, prostolinijny	68	64	36	33	7
Jest fałszywy, przebiegły	11	9	49	57	64
Rozumie problemy zwykłych ludzi, troszczy się o ich los	68	44	27	21	20
Nie obchodzi go los zwykłych ludzi	19	43	56	71	67
Jest energiczny, dynamiczny	66	66	57	68	68
Jest zbyt powolny, za mało dynamiczny	27	24	31	25	18
Jest prawdziwym mężem stanu - w tym, co robi, kieruje się przede wszystkim interesem kraju	58	58	26	13	8
Jest przede wszystkim graczem politycznym - dba głównie o interesy swoje i swojej partii	31	32	65	75	86
Odpowiedzi uszeregowano według malejącego odsetka wskazań pozytywnych. Pominięto odpowiedzi „ani taki, ani taki” i „trudno powiedzieć”. W analizie uwzględniono elektoraty tych partii politycznych, których reprezentacja w badaniu była wystarczająco duża					

Również zdecydowana większość zwolenników **PO** oraz **PiS** nie odmawia Leszkowi Millerowi takich cech, jak: inteligencja, dobra prezencja oraz energia i dynamizm działania. Zdaniem blisko dwóch trzecich sympatyków PO, premier jest też osobą kompetentną. W opinii ponad połowy - cechuje go konsekwencja i stanowczość w działaniu. Cechy te wyraźnie więcej kontrowersji budzą wśród sympatyków PiS. Inaczej niż w elektoracie PO wyraźnie dominuje tu pogląd, że premier uchyla się od rozwiązywania najważniejszych problemów kraju, jest niekonsekwentny i nie potrafi dokończyć tego, co zaczął. W elektoratach PO i PiS wyraźnie niekorzystnie wypada ocena umiejętności komunikacyjnych Leszka Millera, jego szczerości, a także wrażliwości społecznej oraz motywacji politycznych, jakimi kieruje się on pełniąc funkcję premiera.

WIZERUNEK PREMIERA A ZAUFANIE SPOŁECZNE

Z przeprowadzonej analizy regresji⁵ wynika, iż spośród cech uwzględnionych w charakterystyce Leszka Millera największe znaczenie dla zaufania do niego ma przekonanie, że budzi on szacunek ($B=1,27$). W drugiej kolejności zaufanie do premiera warunkuje postrzeganie go jako osoby szczerzej i prostolinijnej ($B=0,95$). W nieco mniejszym, ale również bardzo wysokim, stopniu deklaracje zaufania do Leszka Millera zależą od przypisywania mu cech wyraźnie już związanych z pełnieniem funkcji premiera, takich jak: kompetencje ($B=0,71$), wrażliwość społeczna ($B=0,68$), motywacje polityczne i kierowanie się w działaniu interesem kraju ($B=0,66$), konsekwencja i stanowczość w osiąganiu celów ($B=0,61$). Duży wpływ - choć już mniej znaczący - na zaufanie do Leszka Millera mają także umiejętności w komunikowaniu się ze społeczeństwem - konkretność i klarowność wypowiedzi ($B=0,47$).

⁵ Zastosowano analizę regresji typu Enter. Zmienne niezależne łącznie wyjaśniają 51% wariancji zmiennej objaśnianej.

Spółeczny wizerunek premiera Millera to, z konieczności, portret odmalowany dość grubą kreską. Cechami najbardziej powszechnie przypisywanymi premierowi są: inteligencja, dobra prezencja, a także odpowiednie kompetencje. Połowa respondentów uważa go za osobę energiczną, konsekwentną i stanowczą w osiągnięciu swoich celów oraz wzbudzającą szacunek. Najbardziej negatywnym aspektem wizerunku premiera jest ocena jego wiarygodności politycznej - zdaniem ponad połowy badanych, Leszek Miller jest przede wszystkim wytrawnym graczem politycznym, który w swej działalności publicznej na pierwszym miejscu stawia interesy własne, a także własnej partii; natomiast w mniejszości są ci, którzy uważają iż, kieruje nim idea dobra wspólnego, czyli że w swych działaniach przede wszystkim ma na względzie dobro kraju. Relatywnie rzadziej postrzegany jest on także jako osoba rozumiejąca i troszcząca się o problemy zwykłych ludzi - nieco przeważają ankietowani, którzy przypisują mu brak wrażliwości społecznej.

Spółeczny portret Leszka Millera jest bardzo silnie spolityzowany. Zwolennicy rządu, potencjalni wyborcy jego macierzystej partii (SLD), a także współkoalicjanta (PSL) dużo częściej dostrzegają jego zalety niż wady. Natomiast przeciwnicy rządu, a także sympatycy ugrupowań opozycyjnych opisują go daleko bardziej krytycznie. Zdaniem ankietowanych, najbardziej rzucającą się w oczy cechą premiera Millera jest inteligencja, a następnie skłonność do kierowania się raczej interesami partii, którą reprezentuje, niż interesami kraju.

Wydaje się, że fakt, iż Leszek Miller jest politykiem o długoletnim stażu, sięgającym czasów PRL, ma dla jego publicznego wizerunku podwójne znaczenie. Z jednej strony - w odróżnieniu np. od polityków prawicy rządzących wcześniej - czyni go politykiem

doświadczonym, kompetentnym, znającym realia i sprawnym socjotechnicznie, a także przewidywalnym. Z drugiej strony można sądzić, że przeszłość działacza PZPR i doświadczenie długoletniego, a zarazem skutecznego działania w aparacie partyjnym także ciąży na jego wizerunku. Wydaje się, że właśnie z tego powodu tak często w jego charakterystyce pojawia się przekonanie, że obecny premier jest raczej politykiem partyjnym, mocno związanym z interesami partii i własnego środowiska, niż mężem stanu działającym wyłącznie *pro publico bono*.

Opracowała

Agnieszka CYBULSKA

A N E K S

Tabela 1. Oceny na skali aprobaty-dezaprobaty. 1 - Silna dezaprobaty (od -11 do -6); 2 - Umiarkowana dezaprobaty (od -5 do -1); 3 - Ocena neutralna (0); 4 - Umiarkowana aprobaty (od +1 do +5); 5 - Silna aprobaty (od +6 do +11) (%)

	1	2	3	4	5	Średnia	Odczylenie standardowe	Liczba osób
Ogółem	16	23	5	22	34	1.79	6.42	1041
Płeć								
Mężczyźni	11	26	4	24	35	2.31	6.15	498
Kobiety	20	20	6	21	33	1.31	6.63	543
Wiek								
18-24 lat	18	32	2	21	27	1.38	6.04	162
25-34	16	26	3	25	30	1.25	6.35	189
35-44	16	21	5	25	33	2.11	6.32	180
45-54	15	19	6	22	37	2.23	6.50	223
55-64	14	23	2	14	47	2.81	6.93	114
65 lat i więcej	15	18	11	22	34	2.11	6.35	174
Miejsce zamieszkania								
Wieś	15	20	8	23	35	1.98	6.35	382
Miało do 20 tys.	16	28	4	18	34	1.16	6.56	134
20-100 tys.	13	32	4	19	32	1.71	6.27	201
101-500 tys.	17	16	3	28	37	2.37	6.46	197
501 tys. i więcej mieszk.	19	25	4	22	30	1.09	6.66	128
Wykształcenie								
Podstawowe	20	23	9	21	27	1.68	6.49	291
Zasadnicze zawodowe	13	24	2	23	38	2.48	6.32	273
Średnie	14	22	4	23	37	2.21	6.45	349
Wyższe	15	24	6	22	33	1.67	6.12	127
Grupa społ.-zaw. pracujący								
Kadra kier., inteligencja	19	28	7	19	27	1.86	6.21	68
Prac.umysł.niż.szczębła	15	20	7	19	39	2.55	6.61	86
Pracownicy fiz.- umysł.	15	17	3	30	36	2.28	6.09	91
Robotnicy wykwalifikowani	23	22	1	22	32	1.95	6.54	85
Robotnicy niewykwalifik.	7	17	7	30	39	3.80	5.38	38
Rolnicy	6	17	9	13	54	4.75	6.10	53
Pracujący na własny rach.	12	28	3	31	27	1.47	6.02	44
Bierni zawodowo								
Renciści	14	16	10	29	31	2.12	6.06	121
Emeryci	16	19	8	17	40	2.32	6.84	173
Uczniowie i studenci	15	42	0	19	24	-1.13	5.96	87
Bezrobotni	18	29	2	22	28	1.88	6.41	152
Gospodynie domowe i inni	23	21	2	17	37	1.15	7.01	42
Pracuje w:								
inst. państw., publicznej	13	24	7	22	34	2.05	6.19	163
spółce właścicieli								
prywatnych i państwa	16	17	2	24	41	2.81	6.22	63
sekt. pryw. poza rolnict.	17	21	4	26	32	1.67	6.30	185
prywatnym gosp. rolnym	7	16	8	21	48	4.44	5.92	58
Dochody na jedną osobę								
Do 299 zł	21	17	4	21	37	1.75	6.98	126
300-399	13	22	4	34	27	1.48	5.82	101
400-599	14	30	5	24	27	1.17	6.02	198
600-800	19	17	4	17	43	2.29	7.04	156
Powyżej 800 zł	17	20	2	23	39	2.21	6.67	149
Ocena własnych war. mater.								
Złe	21	22	7	22	27	1.73	6.43	360
Średnie	14	24	4	23	35	1.98	6.36	474
Dobre	11	22	4	20	43	3.19	6.28	207
Udział w prakt. religijnych								
Kilka razy w tygodniu	15	27	15	21	22	1.03	5.80	54
Raz w tygodniu	16	25	5	21	33	1.53	6.39	534
1-2 razy w miesiącu	16	22	4	25	31	1.65	6.36	167
Kilka razy w roku	16	19	5	22	38	2.18	6.60	194
W ogóle nie uczestniczy	9	15	3	27	46	3.72	6.40	91
Poglądy polityczne								
Lewica	7	13	2	25	54	4.79	5.73	283
Centrum	17	27	1	21	34	1.57	6.48	273
Prawica	21	32	7	21	19	-1.36	6.01	205
Trudno powiedzieć	20	23	11	21	25	1.53	6.25	280

Tabela 2. Z pary stwierdzeń proszę wskazać to, które Pana(i) zdaniem najlepiej charakteryzuje premiera Leszka Millera. Czy Leszek Miller:
1 - jest inteligentny; 2 - nie wyróżnia się inteligencją; 3 - Ani taki, ani taki

	(%)				
	1	2	3	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	72	21	2	5	1047
Płeć					
Mężczyźni	76	18	2	4	500
Kobiety	68	24	2	6	547
Wiek					
18-24 lat	64	31	0	5	162
25-34	72	24	3	1	189
35-44	79	14	3	4	184
45-54	76	16	2	5	223
55-64	75	21	2	2	116
65 lat i więcej	65	22	2	11	174
Miejsce zamieszkania					
Wieś	68	23	1	8	384
Miasto do 20 tys.	71	24	3	2	135
20-100 tys.	76	16	4	3	202
101-500 tys.	80	18	2	1	198
501 tys. i więcej mieszk.	67	25	3	5	128
Wykształcenie					
Podstawowe	64	25	1	10	291
Zasadnicze zawodowe	76	20	1	2	275
Średnie	72	21	3	3	352
Wyższe	80	15	2	3	129
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	75	20	3	2	68
Prac. umysł. niż. szczebla	82	10	4	4	88
Pracownicy fiz.- umysł.	78	17	1	4	91
Robotnicy wykwalifikowani	70	24	3	3	86
Robotnicy niewykwalifik.	76	20	0	5	38
Rolnicy	84	11	0	5	53
Pracujący na własny rach.	76	15	6	3	44
Bierni zawodowo					
Renciści	66	19	3	12	122
Emeryci	66	25	2	7	174
Uczniowie i studenci	61	37	0	2	87
Bezrobotni	75	22	2	1	153
Gospodynie domowe i inni	70	22	2	6	42
Pracuje w:					
inst. państw., publicznej	80	15	3	2	165
spółce właścicieli					
prywatnych i państwa	79	15	2	5	63
sekt. pryw. poza rolnict.	73	21	3	4	185
prywatnym gosp. rolnym	81	15	0	4	58
Dochody na jedną osobę					
Do 299 zł	69	23	3	5	126
300-399	80	16	0	4	101
400-599	71	22	2	5	200
600-800	70	23	1	5	156
Powyżej 800 zł	75	21	3	1	152
Ocena własnych war. mater.					
Złe	67	26	2	6	363
Średnie	72	20	3	5	476
Dobre	80	16	0	3	208
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	66	20	4	10	55
Raz w tygodniu	70	23	2	5	537
1-2 razy w miesiącu	75	18	2	4	167
Kilka razy w roku	75	20	2	3	195
W ogóle nie uczestniczy	76	19	1	4	91
Poglądy polityczne					
Lewica	87	11	0	2	286
Centrum	73	24	1	1	274
Prawica	67	28	3	2	206
Trudno powiedzieć	60	22	4	13	280

Tabela 3. Z pary stwierdzeń proszę wskazać to, które Pana(i) zdaniem najlepiej charakteryzuje premiera Leszka Millera. Czy Leszek Miller: 1 - mówi konkretnie, w sposób odpowiedzialny; 2 - mówi niejasno, unika konkretów; 3 - Ani taki, ani taki

	(%)				Liczba osób
	1	2	3	Trudno powiedzieć	
Ogółem	42	48	3	7	1046
Płeć					
Mężczyźni	44	48	3	5	500
Kobiety	41	47	4	8	546
Wiek					
18-24 lat	36	55	2	7	162
25-34	40	54	4	2	189
35-44	40	52	3	5	182
45-54	42	47	4	7	223
55-64	56	37	5	2	116
65 lat i więcej	44	37	4	15	174
Miejsce zamieszkania					
Wieś	45	44	3	8	383
Miasto do 20 tys.	37	56	3	4	135
20-100 tys.	39	50	2	9	202
101-500 tys.	43	46	6	5	198
501 tys. i więcej mieszk.	44	47	6	4	128
Wykształcenie					
Podstawowe	36	47	3	13	291
Zasadnicze zawodowe	48	46	3	3	273
Średnie	45	46	3	6	352
Wyższe	38	56	4	3	129
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	31	62	4	3	68
Prac. umysł. niż. szczebla	44	47	3	6	88
Pracownicy fiz.- umysł.	40	47	5	8	91
Robotnicy wykwalifikowani	33	60	5	1	86
Robotnicy niewykwalifik.	61	31	6	2	38
Rolnicy	58	35	2	5	53
Pracujący na własny rach.	41	56	3	0	44
Bierni zawodowo					
Renciści	40	40	5	15	122
Emeryci	48	39	3	11	174
Uczniowie i studenci	33	54	4	8	87
Bezrobotni	44	52	2	3	152
Gospodynie domowe i inni	45	47	2	6	42
Pracuje w:					
inst. państw., publicznej	40	50	5	5	165
spółce właścicieli					
prywatnych i państwa	42	41	11	6	63
sekt. pryw. poza rolnict.	41	56	2	2	185
prywatnym gosp. rolnym	57	36	2	5	58
Dochody na jedną osobę					
Do 299 zł	44	47	3	6	126
300-399	38	52	5	6	101
400-599	41	48	4	7	198
600-800	44	48	1	7	156
Powyżej 800 zł	48	47	3	2	152
Ocena własnych war. mater.					
Złe	40	50	4	7	362
Średnie	41	48	4	7	476
Dobre	51	43	2	5	208
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	43	43	4	9	55
Raz w tygodniu	39	50	3	8	536
1-2 razy w miesiącu	41	48	6	4	167
Kilka razy w roku	45	47	3	5	195
W ogóle nie uczestniczy	59	35	3	3	91
Poglądy polityczne					
Lewica	59	39	1	2	285
Centrum	41	53	3	3	274
Prawica	36	58	2	4	206
Trudno powiedzieć	32	43	8	18	280

Tabela 4. Z pary stwierdzeń proszę wskazać to, które Pana(i) zdaniem najlepiej charakteryzuje premiera Leszka Millera. Czy Leszek Miller: 1 - jest przystojny, ma dobrą prezencję; 2 - nie jest przystojny, źle się prezentuje; 3 - Ani taki, ani taki

	(%)				
	1	2	3	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	63	23	4	11	1047
Płeć					
Mężczyźni	65	21	3	11	500
Kobiety	61	24	5	10	547
Wiek					
18-24 lat	53	35	2	11	162
25-34	61	28	2	9	189
35-44	66	17	7	9	184
45-54	67	18	4	11	223
55-64	63	22	4	10	116
65 lat i więcej	66	18	4	12	174
Miejsce zamieszkania					
Wieś	65	20	3	12	384
Miasto do 20 tys.	58	33	5	5	135
20-100 tys.	66	17	2	15	202
101-500 tys.	65	22	7	7	198
501 tys. i więcej mieszk.	53	31	3	13	128
Wykształcenie					
Podstawowe	60	23	4	13	291
Zasadnicze zawodowe	69	23	2	6	275
Średnie	65	20	4	10	352
Wyższe	52	28	5	16	129
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	50	35	5	11	68
Prac. umysł. niż. szczebla	66	18	4	11	88
Pracownicy fiz.- umysł.	54	26	9	11	91
Robotnicy wykwalifikowani	56	37	1	6	86
Robotnicy niewykwalifik.	77	9	8	7	38
Rolnicy	80	14	0	6	53
Pracujący na własny rach.	62	17	3	18	44
Bierni zawodowo					
Renciści	68	16	1	15	122
Emeryci	64	21	6	10	174
Uczniowie i studenci	57	30	0	13	87
Bezrobotni	66	22	2	11	153
Gospodynie domowe i inni	63	22	13	2	42
Pracuje w:					
inst. państw., publicznej	59	23	7	11	165
spółce właścicieli					
prywatnych i państwa	64	20	4	12	63
sekt. pryw. poza rolnict.	61	27	3	9	185
prywatnym gosp. rolnym	80	13	0	7	58
Dochody na jedną osobę					
Do 299 zł	69	20	2	8	126
300-399	69	15	4	12	101
400-599	62	23	2	13	200
600-800	63	26	4	7	156
Powyżej 800 zł	64	27	3	6	152
Ocena własnych war. mater.					
Złe	62	24	3	11	363
Średnie	63	21	5	10	476
Dobre	63	24	3	10	208
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	49	25	8	17	55
Raz w tygodniu	67	21	2	10	537
1-2 razy w miesiącu	62	25	5	8	167
Kilka razy w roku	58	27	5	10	195
W ogóle nie uczestniczy	62	17	6	15	91
Poglądy polityczne					
Lewica	74	17	3	7	286
Centrum	65	26	3	6	274
Prawica	58	28	5	9	206
Trudno powiedzieć	54	21	4	20	280

Tabela 5. Z pary stwierdzeń proszę wskazać to, które Pana(i) zdaniem najlepiej charakteryzuje premiera Leszka Millera. Czy Leszek Miller: 1 - jest konsekwentny, stanowczy w osiąganiu swoich celów; 2 - nie potrafi dokończyć tego, co zaczął, wszystko roziazi mu się w rękach; 3 - Ani taki, ani taki (%)

	1	2	90	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	49	34	3	14	1047
Płeć					
Mężczyźni	55	31	2	12	500
Kobiety	44	36	4	16	547
Wiek					
18-24 lat	35	49	2	15	162
25-34	50	37	3	10	189
35-44	53	30	3	14	184
45-54	53	33	3	11	223
55-64	56	27	4	13	116
65 lat i więcej	48	25	5	21	174
Miejsce zamieszkania					
Wieś	44	34	3	18	384
Miasto do 20 tys.	53	34	2	12	135
20-100 tys.	46	35	3	15	202
101-500 tys.	56	31	5	8	198
501 tys. i więcej mieszk.	53	34	3	10	128
Wykształcenie					
Podstawowe	37	37	3	24	291
Zasadnicze zawodowe	50	38	3	10	275
Średnie	54	31	5	10	352
Wyższe	62	24	2	12	128
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	55	31	2	12	68
Prac. umysł. niż. szczebla	67	23	5	6	88
Pracownicy fiz.- umysł.	53	32	3	12	91
Robotnicy wykwalifikowani	46	35	5	13	86
Robotnicy niewykwalifik.	51	32	4	14	38
Rolnicy	70	16	7	7	53
Pracujący na własny rach.	56	31	1	12	44
Bierni zawodowo					
Renciści	43	29	6	22	122
Emeryci	52	28	4	16	174
Uczniowie i studenci	31	52	4	13	87
Bezrobotni	41	45	0	14	153
Gospodynie domowe i inni	36	42	0	23	42
Pracuje w:					
inst. państw., publicznej	56	29	3	12	165
spółce właścicieli					
prywatnych i państwa	57	22	11	9	63
sekt. pryw. poza rolnict.	55	33	2	10	185
prywatnym gosp. rolnym	68	19	6	6	58
Dochody na jedną osobę					
Do 299 zł	44	41	1	13	126
300-399	38	43	4	14	101
400-599	39	39	6	16	200
600-800	59	28	3	10	156
Powyżej 800 zł	63	29	2	6	151
Ocena własnych war. mater.					
Złe	40	39	3	17	363
Średnie	49	34	4	13	476
Dobre	65	23	3	10	208
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	36	38	1	25	55
Raz w tygodniu	47	35	4	15	537
1-2 razy w miesiącu	46	38	3	12	167
Kilka razy w roku	57	31	3	10	195
W ogóle nie uczestniczy	58	25	3	14	91
Poglądy polityczne					
Lewica	71	22	1	7	286
Centrum	47	41	3	9	274
Prawica	47	37	6	10	206
Trudno powiedzieć	30	36	5	29	280

Tabela 6. Z pary stwierdzeń proszę wskazać to, które Pana(i) zdaniem najlepiej charakteryzuje premiera Leszka Millera. Czy Leszek Miller: 1 - jest kompetentny, zna się na tym, co robi; 2 - jest niekompetentny, nie ma odpowiedniej wiedzy i umiejętności; 3 - Ani taki, ani taki

	1	2	3	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	62	22	3	13	1047
Płeć					
Mężczyźni	68	17	3	11	500
Kobiety	56	26	3	15	547
Wiek					
18-24 lat	57	25	4	14	162
25-34	66	24	1	8	189
35-44	62	19	2	17	184
45-54	67	22	4	8	223
55-64	68	18	4	10	116
65 lat i więcej	51	22	3	24	174
Miejsce zamieszkania					
Wieś	61	22	2	14	384
Miasto do 20 tys.	64	23	1	12	135
20-100 tys.	57	18	5	20	202
101-500 tys.	66	23	3	9	198
501 tys. i więcej mieszk.	63	23	3	11	128
Wykształcenie					
Podstawowe	51	25	3	21	291
Zasadnicze zawodowe	70	18	1	10	275
Średnie	63	22	5	10	352
Wyższe	64	21	2	13	129
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	62	24	2	12	68
Prac. umysł. niż. szczebla	64	24	4	8	88
Pracownicy fiz.- umysł.	64	21	2	13	91
Robotnicy wykwalifikowani	70	22	1	8	86
Robotnicy niewykwalifik.	75	14	2	9	38
Rolnicy	88	9	0	3	53
Pracujący na własny rach.	61	11	4	24	44
Bierni zawodowo					
Renciści	56	20	4	20	122
Emeryci	57	22	3	19	174
Uczniowie i studenci	55	27	4	14	87
Bezrobotni	59	26	4	11	153
Gospodynie domowe i inni	56	29	3	12	42
Pracuje w:					
inst. państw., publicznej	64	22	3	11	165
spółce właścicieli					
prywatnych i państwa	66	14	2	18	63
sekt. pryw. poza rolnict.	70	19	2	9	185
prywatnym gosp. rolnym	85	13	0	3	58
Dochody na jedną osobę					
Do 299 zł	58	27	3	12	126
300-399	57	29	2	13	101
400-599	63	20	3	14	200
600-800	65	24	2	10	156
Powyżej 800 zł	69	23	2	6	152
Ocena własnych war. mater.					
Złe	56	26	3	14	363
Średnie	62	21	2	15	476
Dobre	72	16	3	9	208
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	56	21	2	21	55
Raz w tygodniu	59	22	3	16	537
1-2 razy w miesiącu	60	29	2	8	167
Kilka razy w roku	70	19	4	7	195
W ogóle nie uczestniczy	70	13	2	15	91
Poglądy polityczne					
Lewica	81	13	1	4	286
Centrum	67	22	3	9	274
Prawica	51	31	5	13	206
Trudno powiedzieć	45	24	3	28	280

Tabela 7. Z pary stwierdzeń proszę wskazać to, które Pana(i) zdaniem najlepiej charakteryzuje premiera Leszka Millera. Czy Leszek Miller: 1 - jest energiczny, dynamiczny; 2 - jest zbyt powolny, za mało dynamiczny; 3 - Ani taki, ani taki (%)

	1	2	3	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	55	31	4	11	1047
Płeć					
Mężczyźni	56	31	3	9	500
Kobiety	54	30	4	12	547
Wiek					
18-24 lat	55	33	0	12	162
25-34	49	36	6	9	189
35-44	57	31	6	7	184
45-54	58	30	3	8	223
55-64	65	22	3	10	116
65 lat i więcej	50	30	3	17	174
Miejsce zamieszkania					
Wieś	52	36	2	10	384
Miasto do 20 tys.	60	30	6	4	135
20-100 tys.	51	28	3	18	202
101-500 tys.	56	27	6	10	198
501 tys. i więcej mieszk.	63	25	3	9	128
Wykształcenie					
Podstawowe	47	34	5	14	291
Zasadnicze zawodowe	53	33	3	11	275
Średnie	60	30	3	6	352
Wysze	65	19	2	14	129
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	62	25	2	11	68
Prac. umysł. niż. szczebla	65	25	5	4	88
Pracownicy fiz.-umysł.	53	35	8	3	91
Robotnicy wykwalifikowani	49	39	5	7	86
Robotnicy niewykwalifik.	57	27	8	9	38
Rolnicy	62	25	9	4	53
Pracujący na własny rach.	63	18	1	18	44
Bierni zawodowo					
Renciści	47	33	5	15	122
Emeryci	55	28	3	14	174
Uczniowie i studenci	61	28	0	10	87
Bezrobotni	47	38	1	15	153
Gospodynie domowe i inni	60	32	3	6	42
Pracuje w:					
inst. państw., publicznej	59	29	6	6	165
spółce właścicieli					
prywatnych i państwa	62	24	2	12	63
sekt. pryw. poza rolnict.	57	32	5	7	185
prywatnym gosp. rolnym	63	25	8	4	58
Dochody na jedną osobę					
Do 299 zł	53	38	4	6	126
300-399	55	34	5	6	101
400-599	49	33	3	14	200
600-800	56	33	4	7	156
Powyżej 800 zł	69	26	2	4	152
Ocena własnych war. mater.					
Złe	47	36	5	12	363
Średnie	57	29	3	10	476
Dobre	65	25	2	8	208
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	48	30	1	21	55
Raz w tygodniu	53	32	3	12	537
1-2 razy w miesiącu	58	27	7	8	167
Kilka razy w roku	59	32	3	6	195
W ogóle nie uczestniczy	57	30	5	8	91
Poglądy polityczne					
Lewica	63	31	1	4	286
Centrum	60	28	5	7	274
Prawica	54	33	3	9	206
Trudno powiedzieć	42	32	5	21	280

Tabela 8. Z pary stwierdzeń proszę wskazać to, które Pana(i) zdaniem najlepiej charakteryzuje premiera Leszka Millera. Czy Leszek Miller: 1 - rozumie problemy zwykłych ludzi, troszczy się o ich los; 2 - Nie obchodzi go los zwykłych ludzi; 3 - Ani taki, ani taki

	(%)				
	1	2	3	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	38	44	5	13	1046
Płeć					
Mężczyźni	42	43	5	10	500
Kobiety	34	45	5	16	546
Wiek					
18-24 lat	35	48	2	15	162
25-34	40	46	6	8	189
35-44	37	44	6	13	182
45-54	39	41	5	15	223
55-64	43	42	10	5	116
65 lat i więcej	34	44	5	17	174
Miejsce zamieszkania					
Wieś	38	45	3	15	384
Miasto do 20 tys.	36	42	9	13	134
20-100 tys.	36	44	6	14	202
101-500 tys.	42	41	7	10	198
501 tys. i więcej mieszk.	35	50	5	10	128
Wykształcenie					
Podstawowe	28	49	5	18	291
Zasadnicze zawodowe	47	40	3	10	275
Średnie	38	44	7	11	351
Wyższe	38	42	9	11	129
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	32	46	7	15	68
Prac. umysł. niż. szczebla	41	44	7	8	86
Pracownicy fiz.- umysł.	41	41	7	11	91
Robotnicy wykwalifikowani	35	49	1	15	86
Robotnicy niewykwalifik.	51	41	0	8	38
Rolnicy	45	36	9	10	53
Pracujący na własny rach.	30	41	16	13	44
Bierni zawodowo					
Renciści	38	42	5	15	122
Emeryci	41	38	6	16	174
Uczniowie i studenci	27	54	0	19	87
Bezrobotni	37	49	5	10	153
Gospodynie domowe i inni	36	49	5	11	42
Pracuje w:					
inst. państw., publicznej	37	44	6	13	164
spółce właścicieli					
prywatnych i państwa	42	43	6	9	63
sekt. pryw. poza rolnict.	37	44	8	11	185
prywatnym gosp. rolnym	46	36	8	10	58
Dochody na jedną osobę					
Do 299 zł	37	52	1	10	126
300-399	31	41	14	14	101
400-599	32	49	5	14	200
600-800	48	37	6	10	156
Powyżej 800 zł	41	46	7	6	150
Ocena własnych war. mater.					
Złe	30	52	5	13	363
Średnie	40	41	6	13	476
Dobre	45	38	4	13	207
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	19	51	3	27	55
Raz w tygodniu	36	45	5	14	536
1-2 razy w miesiącu	37	43	6	15	167
Kilka razy w roku	41	44	8	7	195
W ogóle nie uczestniczy	54	38	5	4	91
Poglądy polityczne					
Lewica	58	31	3	8	285
Centrum	37	45	7	11	274
Prawica	25	59	6	11	206
Trudno powiedzieć	28	45	6	21	280

Tabela 9. Z pary stwierdzeń proszę wskazać to, które Pana(i) zdaniem najlepiej charakteryzuje premiera Leszka Millera. Czy Leszek Miller: 1 - jest szczerzy, prostolinijny; 2 - jest fałszywy, przebiegły; 3 - Ani taki, ani taki (%)

	1	2	3	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	41	35	5	19	1047
Płeć					
Mężczyźni	42	36	4	19	500
Kobiety	40	34	6	20	547
Wiek					
18-24 lat	43	35	1	21	162
25-34	46	35	5	14	189
35-44	36	38	9	17	184
45-54	40	36	7	18	223
55-64	43	37	2	18	116
65 lat i więcej	39	27	4	30	174
Miejsce zamieszkania					
Wieś	47	25	4	24	384
Miasto do 20 tys.	36	43	5	16	135
20-100 tys.	42	36	2	19	202
101-500 tys.	40	38	9	13	198
501 tys. i więcej mieszk.	28	48	6	18	128
Wykształcenie					
Podstawowe	34	36	2	28	291
Zasadnicze zawodowe	51	29	4	16	275
Średnie	45	34	7	14	352
Wysze	26	44	8	22	129
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	20	51	4	25	68
Prac. umysł. niż. szczebla	36	40	6	19	88
Pracownicy fiz.-umysł.	43	31	12	15	91
Robotnicy wykwalifikowani	45	32	4	19	86
Robotnicy niewykwalifik.	52	26	0	22	38
Rolnicy	60	22	0	19	53
Pracujący na własny rach.	26	50	10	14	44
Bierni zawodowo					
Renciści	47	25	4	23	122
Emeryci	42	32	2	25	174
Uczniowie i studenci	43	40	0	17	87
Bezrobotni	39	39	8	14	153
Gospodynie domowe i inni	39	32	8	21	42
Pracuje w:					
inst. państw., publicznej	35	37	7	21	165
spółce właścicieli					
prywatnych i państwa	40	32	9	19	63
sekt. pryw. poza rolnict.	40	40	5	16	185
prywatnym gosp. rolnym	59	21	0	20	58
Dochody na jedną osobę					
Do 299 zł	50	29	3	18	126
300-399	32	35	8	26	101
400-599	40	34	7	19	200
600-800	47	37	4	12	156
Powyżej 800 zł	37	44	4	15	152
Ocena własnych war. mater.					
Złe	36	38	6	21	363
Średnie	43	33	5	19	476
Dobre	46	33	3	17	208
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	27	49	0	24	55
Raz w tygodniu	41	33	5	21	537
1-2 razy w miesiącu	40	37	4	19	167
Kilka razy w roku	38	37	8	17	195
W ogóle nie uczestniczy	57	27	2	14	91
Poglądy polityczne					
Lewica	61	18	4	17	286
Centrum	43	39	4	14	274
Prawica	25	57	8	10	206
Trudno powiedzieć	31	31	4	34	280

Tabela 10. Z pary stwierdzeń proszę wskazać to, które Pana(i) zdaniem najlepiej charakteryzuje premiera Leszka Millera. Czy Leszek Miller: 1 - umie stawić czoło najważniejszemu problemom, nie boi się trudnych decyzji; 2 - uchyla się od rozwiązywania najważniejszych problemów, nie potrafi podejmować trudnych decyzji; 3 - Ani taki, ani taki

	1	2	3	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	48	33	4	15	1047
Płeć					
Mężczyźni	55	30	3	12	500
Kobiety	42	36	4	18	547
Wiek					
18-24 lat	44	36	3	18	162
25-34	49	36	6	10	189
35-44	54	33	3	10	184
45-54	48	32	5	15	223
55-64	49	33	3	15	116
65 lat i więcej	46	28	2	23	174
Miejsce zamieszkania					
Wieś	45	34	2	20	384
Miasto do 20 tys.	49	36	7	8	135
20-100 tys.	48	33	4	16	202
101-500 tys.	55	29	5	12	198
501 tys. i więcej mieszk.	51	35	3	11	128
Wykształcenie					
Podstawowe	35	35	4	25	291
Zasadnicze zawodowe	53	34	5	12	275
Średnie	56	29	5	10	352
Wyższe	49	35	3	12	129
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	50	32	4	14	68
Prac. umysł. niż. szczebla	58	30	6	6	88
Pracownicy fiz.- umysł.	57	24	7	13	91
Robotnicy wykwalifikowani	47	38	4	12	86
Robotnicy niewykwalifik.	66	17	0	17	38
Rolnicy	55	23	8	14	53
Pracujący na własny rach.	47	38	4	11	44
Bierni zawodowo					
Renciści	40	30	5	25	122
Emeryci	51	29	1	19	174
Uczniowie i studenci	44	42	0	14	87
Bezrobotni	42	41	5	12	153
Gospodynie domowe i inni	32	48	3	17	42
Pracuje w:					
inst. państw., publicznej	56	28	5	12	165
spółce właścicieli					
prywatnych i państwa	60	25	5	10	63
sekt. pryw. poza rolnict.	49	35	5	11	185
prywatnym gosp. rolnym	55	22	7	15	58
Dochody na jedną osobę					
Do 299 zł	52	31	5	12	126
300-399	38	33	10	20	101
400-599	42	37	2	18	200
600-800	59	30	1	11	156
Powyżej 800 zł	56	35	3	6	152
Ocena własnych war. mater.					
Złe	40	36	6	18	363
Średnie	49	32	3	16	476
Dobre	60	30	3	7	208
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	31	45	2	23	55
Raz w tygodniu	45	36	2	16	537
1-2 razy w miesiącu	50	32	5	14	167
Kilka razy w roku	53	29	7	11	195
W ogóle nie uczestniczy	65	18	6	11	91
Poglądy polityczne					
Lewica	68	21	1	9	286
Centrum	48	37	6	9	274
Prawica	41	45	4	10	206
Trudno powiedzieć	34	32	4	30	280

Tabela 11. Z pary stwierdzeń proszę wskazać to, które Pana(i) zdaniem najlepiej charakteryzuje premiera Leszka Millera. Czy Leszek Miller: 1 - jest prawdziwym mężem stanu - w tym, co robi, kieruje się przede wszystkim interesem kraju; 2 - jest przede wszystkim graczem politycznym - dba głównie o interesy swoje i swojej partii; 3 - Ani taki, ani taki

(%)

	1	2	3	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	31	55	3	11	1047
Płeć					
Mężczyźni	33	53	3	12	500
Kobiety	29	56	4	11	547
Wiek					
18-24 lat	24	64	0	11	162
25-34	26	63	3	9	189
35-44	32	54	5	9	184
45-54	33	53	4	9	223
55-64	37	49	6	8	116
65 lat i więcej	34	42	3	21	174
Miejsce zamieszkania					
Wieś	35	50	2	12	384
Miasto do 20 tys.	28	58	5	8	135
20-100 tys.	26	56	1	17	202
101-500 tys.	31	53	5	11	198
501 tys. i więcej mieszk.	27	65	5	3	128
Wykształcenie					
Podstawowe	28	52	3	17	291
Zasadnicze zawodowe	34	54	2	9	275
Średnie	33	55	4	9	352
Wyższe	23	63	5	10	129
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	27	60	3	10	68
Prac. umysł. niż. szczebla	30	59	4	7	88
Pracownicy fiz.- umysł.	32	51	8	9	91
Robotnicy wykwalifikowani	24	61	3	11	86
Robotnicy niewykwalifik.	39	48	4	9	38
Rolnicy	59	32	5	5	53
Pracujący na własny rach.	15	64	5	15	44
Bierni zawodowo					
Renciści	32	43	5	20	122
Emeryci	36	45	2	16	174
Uczniowie i studenci	20	75	0	5	87
Bezrobotni	26	64	1	9	153
Gospodynie domowe i inni	36	52	4	8	42
Pracuje w:					
inst. państw., publicznej	31	56	5	9	165
spółce właścicieli					
prywatnych i państwa	31	52	7	10	63
sekt. pryw. poza rolnict.	25	60	4	11	185
prywatnym gosp. rolnym	53	39	4	4	58
Dochody na jedną osobę					
Do 299 zł	38	50	1	10	126
300-399	34	52	5	9	101
400-599	26	60	3	10	200
600-800	34	56	2	8	156
Powyżej 800 zł	34	60	3	3	152
Ocena własnych war. mater.					
Złe	27	57	3	13	363
Średnie	32	54	4	11	476
Dobre	36	53	3	9	208
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	19	58	0	23	55
Raz w tygodniu	29	57	3	11	537
1-2 razy w miesiącu	31	58	1	10	167
Kilka razy w roku	32	51	6	11	195
W ogóle nie uczestniczy	46	43	4	7	91
Poglądy polityczne					
Lewica	49	44	2	5	286
Centrum	29	57	6	8	274
Prawica	20	72	1	6	206
Trudno powiedzieć	22	50	4	24	280

Tabela 12. Z pary stwierdzeń proszę wskazać to, które Pana(i) zdaniem najlepiej charakteryzuje premiera Leszka Millera. Czy Leszek Miller: 1 - budzi szacunek; 2 - nie budzi szacunku; 3 - Ani taki, ani taki

(%)

	1	2	3	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	53	32	4	11	1046
Płeć					
Mężczyźni	56	32	3	9	500
Kobiety	51	32	5	12	546
Wiek					
18-24 lat	43	41	4	11	162
25-34	49	37	5	9	189
35-44	55	29	4	11	184
45-54	57	29	4	10	223
55-64	58	29	2	10	116
65 lat i więcej	56	26	4	13	174
Miejsce zamieszkania					
Wieś	55	26	4	14	384
Miasto do 20 tys.	48	40	6	6	135
20-100 tys.	49	34	2	15	202
101-500 tys.	59	30	4	6	198
501 tys. i więcej mieszk.	49	41	5	6	128
Wykształcenie					
Podstawowe	46	36	4	14	291
Zasadnicze zawodowe	60	28	3	10	275
Średnie	54	31	6	9	353
Wyższe	52	36	2	10	129
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	46	38	2	14	68
Prac. umysł. niż. szczebla	54	32	5	9	87
Pracownicy fiz.- umysł.	62	24	4	11	91
Robotnicy wykwalifikowani	55	38	1	7	86
Robotnicy niewykwalifik.	56	17	11	16	38
Rolnicy	64	27	1	8	53
Pracujący na własny rach.	43	31	9	17	44
Bierni zawodowo					
Renciści	56	23	5	17	122
Emeryci	55	31	3	11	174
Uczniowie i studenci	41	46	2	10	87
Bezrobotni	51	38	5	6	153
Gospodynie domowe i inni	48	33	9	9	42
Pracuje w:					
inst. państw., publicznej	54	32	5	9	165
spółce właścicieli	56	26	4	15	63
prywatnych i państwa	55	31	4	10	185
sekt. pryw. poza rolnict.	63	26	1	10	58
prywatnym gosp. rolnym					
Dochody na jedną osobę					
Do 299 zł	50	32	6	12	126
300-399	58	32	4	6	101
400-599	50	32	2	15	200
600-800	58	34	2	6	156
Powyżej 800 zł	57	35	3	5	151
Ocena własnych war. mater.					
Złe	48	36	6	10	362
Średnie	52	32	4	12	476
Dobre	64	26	1	9	208
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	33	45	2	21	55
Raz w tygodniu	53	32	2	13	537
1-2 razy w miesiącu	55	34	3	8	167
Kilka razy w roku	56	30	7	6	194
W ogóle nie uczestniczy	57	25	10	8	91
Poglądy polityczne					
Lewica	74	18	3	5	286
Centrum	54	35	5	6	274
Prawica	38	49	4	9	206
Trudno powiedzieć	43	31	3	23	280